

Global Goals 2021-2026

Plan van Aanpak

Plan van Aanpak: Global Goals 2021-2025

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In 2015 hebben de Verenigde Naties zeventien doelen voor duurzame ontwikkeling vastgesteld: de Global Goals of Duurzame Ontwikkelingsdoelen. Deze doelen dragen bij aan een betere wereld in 2030. Ze zijn een mondiaal kompas voor uitdagingen als armoede, onderwijs en het klimaat. De Global Goals lopen van 2015 tot 2030 en volgen de Millenniumdoelen (2000 tot 2015) op. Alle zeventien doelen werden unaniem geadopteerd door alle lidstaten en vormen voor de periode tot 2030 een belangrijke gezamenlijke agenda. Alle Global Goals hebben subdoelen die direct of indirect verband houden met het dagelijkse werk van lokale en regionale overheden. Lokale overheden zijn beleidsmakers, katalysatoren van verandering, en zijn in de beste positie om de mondiale doelen te koppelen aan wat er lokaal moet gebeuren.

1.2 Global Goals in Tytsjerksteradiel

Veel werk wat wij doen, levert een positieve bijdrage aan de Global Goals. Denk aan de participatiewet, het gezondheidsbeleid en de duurzaamheidsagenda. Maar ook het werk aan de riolering, ophalen van afval en groenbeheer. Tytsjerksteradiel voelt zich verantwoordelijk voor een duurzame wereld, hier en verder weg, nu en later. We trekken hierin samen op met Achtkarspelen. Die sinds kort ook Global Goals gemeente is. Als gemeente hebben wij een voorbeeldfunctie, actief uitdragen van de Global Goals is daarom belangrijk.

Dit plan van aanpak is opgesteld als een meerjarenplan voor vier jaar; 2022 tot en met 2025 inclusief de resterende maanden van 2021. In deze vier jaar richten wij ons op het vergroten van de zichtbaarheid van de Global Goals in onze gemeentes en de implementatie van de goals in ons gemeentelijk beleid. In 2021 en 2022 richten wij ons vooral op de zichtbaarheid van de Global Goals, zowel intern als extern. Wanneer de Global Goals meer bekend zijn, komt de nadruk te liggen op de implementatie van de doelen in het werk van de gemeenten. In 2024 vindt er een tussenevaluatie plaats om te bepalen hoe ver we nu zijn en hoe we verder willen. Ons doel is om over vier jaar de Global Goals volledig geïntegreerd te hebben binnen onze gemeenten. Om dit te bereiken beginnen we intern, de Global Goals moeten een vanzelfsprekendheid zijn onder onze ambtenaren en binnen ons gemeentelijk beleid. Tegelijk dragen we de Global Goals uit aan onze inwoners en de buitenwacht.

2 Wat doen we al?

Binnen onze gemeenten zijn wij al goed op weg met de Global Goals. Naast ons wettelijk beleid draagt veel additioneel beleid bij aan het halen van de doelen. Onbewust gebeurt er al veel het is daarom met name van belang om de zichtbaarheid ervan te vergroten.

Hieronder ter illustratie een overzicht per Global Goal enkele voorbeelden van beleid en projecten waar we binnen Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel aan werken, hetzij in beide gemeentes of in één van de gemeentes. Let op, dit is niet een compleet overzicht maar dient ter illustratie.

1 GEEN ARMOEDE

Global Goal 1: geen armoede

Beleid & projecten

- Werk & Inkomen
- Minimabeleid
- Armoedebelid
- Schulddienstverlening
- Bijzondere bijstand
- Participatiewet

Global goal 2: geen honger

Beleid en projecten

- Steun voedselbank
- Volkstuinen, dorpstuin Hurdegaryp
- Eetbaar Groen

2 GEEN HONGER

3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN

Global goal 3: goede gezondheid en welzijn

Beleid en projecten

- Gezondheidsbeleid
- Sportbeleid
- Mantelzorg
- Jeugd op gezond gewicht (JOGG)
- Vitale regio

Global goal 4: kwaliteitsonderwijs

Beleid en projecten:

- Programma voorschoolse voorzieningen
- Programma voorschoolse educatie
- Natuur en milieueducatie
- Aanpak laaggeletterdheid

4 KWALITEITS- ONDERWIJS

5 GENDER- GELIJKHEID

Global goal 5: Gender gelijkheid

Beleid en projecten:

- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
- Voorzien in betaalbare kinderopvang
- Als werkgever hetzelfde betalen aan mannen en vrouwen voor gelijk werk en zorgen voor evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in leidinggevende functies; ruimte bieden voor parttime werk (GG 8)
- Bevorderen van actieve en evenredige deelname van vrouwen in lokale politiek en bestuur

Global goal 6: Schoon water en sanitair

Beleid en projecten:

- Kraanwater gemeente
- Join the pipe op de markt
- Hergebruik regenwater
- Controle zwemwater
- Vuilwater opvang
- Afkoppelen riolering

6 SCHOON WATER EN SANITAIR

7 BETAALBARE EN DUURZAME ENERGIE

Global Goal 7: betaalbare en duurzame energie

Beleid en projecten:

- Duurzaamheidsagenda
- Regionale Energietransitie

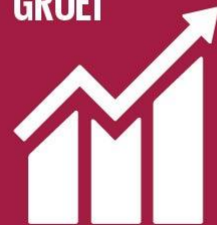
werk en economische groei

Beleid en projecten:

- Gebruik duurzame en Fairtrade producten
- Werkgeversteam
- Aandacht voor arbo

Global goal 8: Eerlijk

8 EERLIJK WERK EN ECONOMISCHE GROEI

9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE

Global goal 9: Industrie, innovatie en infrastructuur

Beleid & projecten:

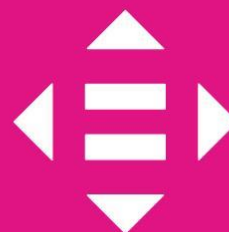
- Duurzaamheidseisen bij aanbesteden & eigen beheer
- Maatschappelijk verantwoord inkopen
- Circulair inkopen
- Led- openbare verlichting
- Circulair beton

Global Goal 10: ongelijkheid verminderen

Beleid en projecten:

- Bijzondere bijstand
- Kindpakket
- Voorschoolse educatie
- Aanpak laaggeletterdheid
- Kansrijke start

10 ONGELIJKHEID VERMINDEREN

11 DUURZAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN

Global goal 11: duurzame steden en gemeenschappen

Beleid & projecten:

- Lichtbeleid
- Afvalbeleid
- Omgevingswet
- Bestemmingsplannen
- Participatiebeleid

Global goal 12:
Verantwoorde consumptie en productie

Beleid en projecten:

- Fairtradebeleid
- Inkoopbeleid: Aandacht voor maatschappelijk verantwoord inkopen
- Afvalbeleid/grondstoffenbeleid

12. DUURZAME CONSUMPTIE
EN PRODUCTIE

13. KLIMAATVERANDERING
AANPAKKEN

Global goal 13: klimaatactie

Beleid en projecten:

- Duurzaamheidsbeleid
- RES
- Energy challenge

Global goal 14: leven in het water

Beleid en projecten:

- Aanpak zwerfafval
- Vuilwatervoorzieningen (Marrekrite)

Global goal 15: leven op het land

Beleid & projecten:

- Project natuur inclusieve landbouw van NFW (ANNO)
- Project Better Wetter
- Eetbaar Fryslan
- Bijenweide/hotel
- Elfstedenbijenlint Oentsjerk

Global Goal 16: Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten

Beleid en projecten:

- Aanpak ondermijning
- AZC, + noodopvang: inzet voor draagvlak opvang en integratie.
- Ondersteunende activiteiten sport (beweegcoach)
- Inzet onderwijs, peuterspeelzaal, vergunninghouders en inburgering
- Subsidiëring vluchtelingenwerk

17 PARTNERSCHAP OM DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN

Global goal 17: Partnerschap om doelstellingen te bereiken

Beleid en projecten:

- Fair Fryslân
- Netwerk Duurzame Dorpen
- Energiewerkplaats
- Tûmba
- Noardlike Fryske Wâlden
- It Fryske Gea
- NP de Alde Feanen
- Circulair Fryslân
- Aansluiten projecten Friese Milieufederatie
- Verenigingen voor Dorpsbelangen, NLTO, Karakteristiek Tytsjerksteradiel enz

3. Wat gaan we doen?

Met dit plan van aanpak gaan we de Global Goals in de gemeenten versterken. Wij richten ons hierbij op vier onderdelen:

- vergroten interne zichtbaarheid
- vergroten externe zichtbaarheid
- meten van de doelen
- prioriteren van de doelen

Deze aanpak resulteert in meer bewustwording van en meer draagvlak en enthousiasme over de Global Goals in onze gemeenten (medewerkers en inwoners). Dat gebeurt binnen de verschillende beleidsvelden en taken van de gemeente.

Daarmee sluiten we aan bij het onderzoek dat is uitgevoerd door studente Lisa Edema naar de toepassing van de Global Goals in zowel Tytsjerksteradiel als Achtkarspelen en het daarin gegeven advies

3.1 Vergroten interne zichtbaarheid

De uitvoering van de Global Goals is onderdeel van het duurzaamheidsbeleid van de afdeling OAR. De Global Goals overstijgen echter elk beleidsveld. Dit willen wij in de komende jaren benadrukken, daarom zetten wij in op het vergroten van de interne zichtbaarheid. Dit doen we in drie stappen:

- Zichtbaar maken van de Global Goals
- Bewustwording: heeft wat ik doe te maken met de Global Goals
- Inspiratie: kan ik met wat ik doe bijdragen aan de Global Goals

Het gaat daarbij zowel om de medewerkers, het college als de raad.

Gemeenteraad

De raad van Tytsjerksteradiel heeft de Global Goals reeds zichtbaar gemaakt door het besluit in 2016 om Global Goals gemeente te worden. Na de gemeenteraadsverkiezingen (16 maart 2022) kunnen de Global Goals terugkomen in het collegeprogramma en coalitieakkoord.

Medewerkers

We gaan bijeenkomsten organiseren om te informeren over de Global Goals en hoe deze toe te passen in het gemeentelijke beleid. Vragen die we tijdens deze bijeenkomst bespreken zijn:

- Wat betekenen de Global Goals voor mijn werk?
- Wat leveren de Global Goals voor mij en de organisatie op?

Hierbij willen wij samenwerken met de VNG en SDG Fryslân.

Hoe deze bijeenkomsten er precies uit gaan zien werken we nog uit. Deze kunnen ook bestaan uit een informierend filmpje of een actie.

In alle integrale adviezen en raadsvoorstellen nemen we een vraag op over de relatie van het advies of het voorstel met de Global Goals.

Binnen elk domein (ruimte, sociaal en bedrijfsvoering) zoeken we een ambassadeur van de Global Goals. Samen met de beleidsmedewerker Global Goals zorgen deze collega's ervoor dat binnen alle domeinen de Global Goals onder de aandacht blijven.

3.2 Vergroten externe zichtbaarheid

Doel van het vergroten van de externe zichtbaarheid van de Global Goals is het maatschappelijk draagvlak en de inzet voor de Global Goals te vergroten. Dit geldt voor alle inwoners van onze gemeenten. Dit doen we door:

- Een pagina over de Global Goals op de website van de gemeente,
- Verkiezing van de meest duurzame ondernemer, in combinatie met de al bestaande ondernemersverkiezing in beide gemeenten,
- Global Goals als vast onderdeel van de maand van de duurzaamheid*,
- Aandacht generen tijdens de fairtrade werken in mei en oktober,
- Hijsen van de vlag op de jaarlijkse Global Goals dag en daarover communiceren
- Toevoegen van het Global Goals logo aan de emailondertekening van de medewerkers
- Waar dat kan, legt de portefeuillehouder bij bedrijfsbezoeken en andere logische momenten, een relatie met de Global Goals

*In de duurzaamheidsagenda is een jaarlijkse maand van de duurzaamheid opgenomen. Hier kunnen de Global Goals een plek krijgen. Bijvoorbeeld door de *Oars-markt*, zoals die eerder in Tytsjerksteradiel bestond, op een nieuwe wijze te organiseren.

3.3. Meting van de doelen binnen het beleid van de gemeente

Om te weten of wij resultaat behalen, gaan we onze inzet om de Global Goals intern en extern zichtbaar te maken, meten. Op dit moment zijn de Global Goals niet zichtbaar in het beleid van beide gemeenten.

Huidige situatie Tytsjerksteradiel

- Pagina Global Goals op de website

- Aandacht tijdens de Global Goals dag 2020

Wat we kunnen meten is het aantal adviezen en raadsvoorstellen waarin aandacht wordt geschonken aan de Global Goals en het aantal acties. Bij de tussenevaluatie kunnen we met een korte vragenlijst nagaan hoeveel medewerkers de Global Goals kennen en relateren aan hun werk. In 2026 kan dit worden herhaald.

3.4 Prioriteren

Omdat en het beschikbare geld beperkt zijn, is prioriteren van de acties belangrijk. Ervan uitgaande dat de raad instemt met het opnieuw beschikbaar stellen van middelen voor Global Goals en Fairtrade is in de begroting van zowel Tytsjerksteradiel als Achtkarspelen jaarlijks € 4.000 opgenomen. Elke Fairtrade gemeente draagt jaarlijks € 1.000 af aan de landelijke organisatie. Hiervoor krijgen we ondersteuning in de vorm van materiaal, webinars etc. De rest van het budget is bedoeld om kleine acties op het gebied van Global Goals en Fairtrade te ondersteunen.

Per gemeente is er 4 uur per week beschikbaar voor de Global Goals en Fairtrade. Bovengenoemde acties zijn haalbaar met deze middelen en uren, ervan uitgaand dat er ondersteuning vanuit communicatie is. Bij dit plan van aanpak is daarom een communicatieplan gemaakt.

Openstellen vacature traineeship/stagiair

Afgelopen jaar heeft een student van de NHL onderzoek gedaan naar de Global Goals in onze gemeente. Deze samenwerking is goed bevallen, daarom willen we de komende jaren graag weer studenten inzetten. Een trainee/stagiair/student kan ons helpen bij bijvoorbeeld het meten van de Global Goals in onze gemeente en het organiseren van de maand van de duurzaamheid en andere acties

4 Tussenevaluatie

Begin 2024 doen we een korte tussenevaluatie om te bepalen waar we staan. Indien nodig, passen we de ingezette koers aan en kunnen we misschien kiezen voor een 'stap extra'. Opties hiervoor zijn:

- Meedoen aan de verkiezing Global Goal gemeente van het jaar
- Aanstellen van een coördinator Global Goals

Verkiezing Global goal gemeente van het jaar

VNG International organiseert jaarlijks de Global Goals Gemeenteverkiezing. De gemeente Súdwest-Fryslân is recent uitgeroepen tot Global Goals gemeente van het jaar. Dit is een titel die wij ook graag willen bereiken, om zo onze medewerkers en inwoners te inspireren met als doel de wereld een beetje beter te maken.

Coördinator Global Goals

Als we naast het vergroten van de zichtbaarheid ook de Global Goals zélf willen versterken/vergroten binnen de gemeente, dan zal deze taak passen bij een coördinator Global Goals. Deze coördinator heeft een overstijgende rol, zij/hij implementeert de Global Goals in elk beleidsveld en legt relaties tussen beleidsvelden. Deze keuze kunnen we maken na de tussenevaluatie. Wanneer er extra uren en geld nodig zijn, zullen we dit aan het college en de raad voorleggen.

Van belang

Met dit plan van aanpak beogen we om zoveel mogelijk aan te sluiten bij wat er al is. Het is niet de bedoeling om “van alles op te tuigen” maar zo pragmatisch en “tûk” mogelijk aan te haken op logische momenten.

5 Acties

Onderstaand een overzicht van de acties die we gaan doen in 2022-2026. Vervolgens een overzicht van de acties die we kunnen gaan doen na de tussenevaluatie in 2024.

5.1 Acties die we gaan doen

Onderwerp (wat)	Toelichting (hoe)	Tijdsplanning
Intern		
Markeren van een startmoment	Organiseren van een informerende bijeenkomst. De vorm nader te bepalen.	2021
Werkgroep starten	Starten van een kleine groep met een vertegenwoordiger (ambassadeur) uit elk domein	2022
Collegeadviezen en raadsadviezen	Global Goals opnemen in collegeadviezen- en raadsvoorstellen.	2022
Metten	Bijhouden aandacht voor Global Goals in collegeadviezen en raadsvoorstellen Bijhouden bijeenkomsten/acties/deelname Meten via korte vragenlijst	2022 en mogelijk ook in de daaropvolgende jaren
Inspiratie actie	Organiseren van een inspiratie actie	Jaarlijks
Trainee/stagiair aannemen	Het aannemen van een trainee n.a.v. succesvolle samenwerking met stagiair afgelopen jaar van NHL.	voortdurend
Extern		
Pagina op gemeentewebsites	Informatie over de Global Goals	2021
Vlag hijsen	Op Global Goals dag in september hijsen we de vlag en communiceren hierover	Jaarlijks
Fairtrade weken in mei en oktober	Organiseren van een evenement, actie en publiciteit	Jaarlijks
Ondernemersverkiezing	Aansluitend op de al bestaande ondernemersverkiezing	Jaarlijks
Maand van de duurzaamheid	Global Goals koppelen aan maand van de duurzaamheid en bijvoorbeeld de	2022-2025

	eerdere Oars-markt op een nieuwe wijze organiseren.	
--	---	--

5.2. Extra acties die we kunnen gaan doen

Onderwerp (wat)	Toelichting (hoe)	Tijdsplanning
Coördinator Global Goals aanstellen	Na de evaluatie bepalen of we naast de zichtbaarheid ook gaan inzetten op de doelen zelf door het aanstellen van een Coördinator Global Goals	2024
Global Goals gemeente(n) van het jaar	Andere gemeenten inspireren ons en wij inspireren anderen	2024/2025

